

PASTORALĂ
LA PRAZNICUL ÎNVIERII DOMNULUI 2020

† IOAN CASIAN

din mila lui Dumnezeu

Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române a Canadei

*Iubitului cler și dreptslăvitorilor creștini,
pace și bucurie de la Hristos Domnul Cel Înviat,
iar de la noi arhierească binecuvântare.*

**Și, înfricoșându-se ele și plecându-și fețele la pământ, au zis aceia către ele:
De ce căutați pe Cel viu între cei morți? Nu este aici, ci a înviat.
Aduceți-vă aminte cum v-a vorbit, fiind încă în Galileea.**
(Luca 24, 5-6)

**Preacuvioși și Preacucernici Părinți,
Iubiți credincioși și credincioase,**

Hristos a înviat!

„Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim întru ea” (Psalmi 117, 24) spune unul dintre stihurile Utreniei Învierii din noaptea de Paște. Este noaptea sfântă și binecuvântată a învierii Domnului nostru Iisus Hristos. Nenumărate sunt textele în care Sfinții Evangheliști ne redau mărturiile apostolilor, femeilor mironosițe și ale altor frați care l-au văzut pe Hristos cel Înviat. Iar Sf. Ioan Evanghelistul concludă: „Iar acestea s-au scris ca să credeți că Iisus este Hristosul, Fiul lui Dumnezeu, și, crezând, să aveți viață în numele Lui” (Ioan 20, 31). Toate acestea sunt mărturii pentru ca noi să credem în mântuirea venită prin Fiul lui Dumnezeu mort și înviat.

Într-una din aceste mărturii (Luca 24, 1-10), femeile mironosițe, știind cele întâmplate cu Domnul, adică moartea și îngroparea lui grăbită din cauza zilei Sâmbetei, în prima zi a săptămânii, dis-de-diminează, merg nerăbdătoare la mormânt să împlinescă cele convenite unui mort, după rânduiele Legii vechi. Deși îl cunoscuseră bine pe Hristos, văzuseră vindecările și crezuseră în El ca Mesia Cel ce avea să vină, nu par să fi conștientizat pe deplin semnificația momentului istoric pe care îl trăiau. Lucrul acesta devine și mai evident dacă ne gândim și la întâlnirea Mântuitorului Hristos cu Luca și Cleopa pe drumul către Emaus (Luca 24, 18), cu Maria Magdalena în Grădina Ghetsimani (Ioan 20, 14) și greutatea lor de a-L recunoaște. La acestea se adaugă îngrijorarea femeilor mironosițe legată de înlăturarea pietrei de la ușa mormântului (Marcu 16, 3). Rutina vieții lor curente nu pare schimbată cu nimic față de cea normală să facă. Și totuși ea va fi schimbată în chip surprinzător dar nu neanunțat: „Căci învăța pe ucenicii Săi și le spunea că Fiul Omului se va da în mâinile oamenilor și-L vor ucide, iar după ce-L vor ucide, a treia zi va învia” (Marcu 9, 31-32). Un eveniment deosebit s-a întâmplat. Iisus înviază a treia zi din morți așa cum prevestise, iar mormântul rămâne gol.

Putem face o paralelă între situația noastră și cea a femeilor mironosițe. Suntem angrenați în fiecare zi într-o rutină de care nu întotdeauna ne dăm seama. Mergem la lucru, revenim în familie, ne îngrijim de copii, ne interesăm poate de cei mai în nevoie dintre noi, ba chiar mergem la biserică și împlinim cele ce am învățat că trebuie împlinite.

Ne putem totuși pune unele întrebări, având în vedere cele întâmplate cu femeile mironosițe: Ce înseamnă de fapt pentru noi mormântul gol? Care este adevărata noastră căutare? Împlinim cu adevărat această căutare autentică, sau rămânem la rutina care ne încopiază în

cămășa obișnuinței cotidiene? Ce putem face ca noi înșine să nu-L mai căutăm pe Hristos cel Înviat acolo unde El nu mai este? Există o întâlnire cu Hristos cel înviat care să răstoarne rutina noastră? „Cuvântul lui Dumnezeu trăiește în veci și prin natura Lui este viața – spune Sf. Chiril al Alexandriei. Cu toate acestea, când El s-a smerit și s-a golit pe El însuși, făcându-se ca unul din noi, El a gustat moartea. Dar aceasta s-a dovedit a fi moartea morții, căci El s-a ridicat din morți pentru a fi calea prin care, nu atât El însuși, ci mai degrabă noi să putem să redobândim nesticăciunea. Nimeni să nu caute printre cei morți pe Cel care trăiește în veci. Dar dacă El nu este aici, cu mortalitatea și în mormânt, unde este El? Evident, în ceruri și în slava dumnezeiască.”¹

Marele Părinte alexandrin dă un răspuns la întrebările și căutarea noastră ca și creștini, precizând cel puțin două lucruri importante. Mai întâi – Hristos este Fiul lui Dumnezeu și Însuși viața veșnică. Din dragoste pentru om, prin pogorârea iconomică din transcendența Sa, se face ca unul dintre noi, cu excepția păcatului (Evrei 4, 15). Gustă moartea ca om, El care este viața veșnică, dar o moarte care devine dătătoare de viață veșnică și plămadă a unei umanități înnoite. Moartea lui Hristos a însemnat moartea morții noastre. A fost calea prin care Dumnezeu a putut dăruia din nou omului posibilitatea nesticăciunii. În al doilea rând – Cel pe care Îl căutăm, Hristos mort și înviat, nu mai este aici în felul în care ne-am aștepta să fie. Spune Sf. Chiril că Hristos este „în ceruri, în slava dumnezeiască.” Firea lui omenească transfigurată devine ancora prin care El poate să ne poarte dincolo de catapeteasmă, în sânurile Tatălui, adică în împărăția lui Dumnezeu.

Femeile căutau, asemenea nouă, pe Iisus cel limitat, palpabil și circumscris la umanitatea Lui pe care o cunoscuseră. Însă, așa cum spun Sfinții Evangheliști, Mântuitorul Hristos nu mai este prezent fizic cum se așteptau toți, inclusiv femeile mironosițe. Hristos, chiar dacă a trecut prin moarte trupească, ea nu a avut aceeași semnificație ca a noastră.

Noi suntem, asemenea femeilor mironosițe, circumscriși în timp și în spațiu dar Îl căutăm pe Cel veșnic în ‘*firescul limitărilor noastre.*’ Noi ne luptăm cu limita morții fizice și cu fragilitatea vieții noastre. În noaptea de Paște creștinul vine să constate mormântul gol de Hristos cel circumscris omenește. Evanghelia Învierii (Matei 28, 1-16) nu face altceva decât să ne re-vestească, să re-actualizeze această veche și nouă minune. Viața trupească a lui Iisus și a noastră sfârșește aici, dar ea continuă mai împlinită dincolo datorită Lui. Trupul lui Hristos dispare din mormânt pentru că El este deja în ceruri. El nu putea fi reținut de moarte fiind viața veșnică.

În noaptea de Paște creștinul înțelege din mărturia Evangheliei că absența trupului Mântuitorului Hristos este tămăduitoare, binefăcătoare și plină de nădejde. El este înlocuit cu Hristos cel înviat care desființează limitele morții. Creștinul înțelege că viața lui nu mai este prizonieră morții trupesti, ci ea își găsește un nou punct de plecare pentru un mod de a fi dumnezeiesc. Absența materială a trupului lui Iisus îl face pe creștin să simtă o altă prezență harică mai înaltă care îl va conduce către umanitatea transfigurată a Mântuitorului Iisus Hristos, despre care ne vorbește Sf. Chiril al Alexandriei și care nu mai este limitată de lumea noastră căzută și pătimașă. Creștinul înțelege că, datorită lucrării Fiului lui Dumnezeu, o altă realitate se deschide înaintea lui – cea a Împărăției cerurilor.

Prin ce-și face simțită prezența și operează o schimbare pentru noi această nouă realitate? „*Sfânta Liturghie – spune Părintele Stăniloae - poate fi socotită ca un mijloc de transcendere a oamenilor de la viața închisă în egoism și în lume la viața de comunicare în Dumnezeu Cel în Treime, sau al iubirii, chiar când se cer în rugăciuni bunuri necesare vieții pământești, drept condiții de pregătire pentru Împărăția lui Dumnezeu. (...) Deci, aceasta o deprindem în cursul Sfintei Liturghii: transcenderea sau ridicarea noastră peste interesele noastre egoiste și trupesti*

¹ *Comentariu la capitolul 24 din Evanghelia de la Luca* în Thomas C. Oden (ed.). *Comentarii creștine antice despre Scriptură (Noul Testament III Luca)*. Ed. Presa InterVarsity: Downers Grove, IL, SUA 2003, p. 375 col. 1-2 (în engleză)

ce ne leagă de lume și unirea noastră în duh de jertfă cu Hristos și, prin El, cu Tatăl în Sfântul Duh. Iar adunându-ne toți în ambianța de comuniune a Sfintei Treimi, întărim comuniunea între noi.”²

Biserica se constituie prin Sfânta Liturghie, iar brațele ei sunt Sfintele Taine. Noi, ca Biserică, trăim în Sfânta Liturghie suprapunerea și îngemănarea celor două planuri – al vieții eterne și al vieții pământești reînnoite.³ Trăim concomitent paradoxul realității materiale cotidiene, dar și acela al prezenței tainice și reale a împărăției veșnice spre care tindem. Biserica este aceeași din totdeauna dar și complet nouă de fiecare dată. Omul, în Sfânta Liturghie, se transcende pe sine, trecând de la viața limitată de stricăciune și patimă la o viață nouă, modelată după virtuțile infinite dumnezeiești. Egoismul și patimile îl fac pe om după chipul lumii stricăcioase și relative. Cotidianul omului este o comuniune orizontală care-l încătușează în lumea materială și relativă. În Sfânta Liturghie omul este purtat spre altceva, spre comuniunea nesfârșit de bogată și nouă prin Hristos cu Tatăl și Duhul Sfânt. Viața omului începe să se modeleze după chipul lui Dumnezeu, intrând în comuniune cu Sfânta Treime și cu ceilalți oameni.

„În mod principal, Euharistia se dă pentru viața de veci, deci pentru ridicarea deasupra vieții pământești” - spune Părintele Stăniloae.⁴ Euharistia, care este Trupul și Sângele lui Hristos, alimentează cu seva sa creșterea și înnoirea noastră întru taina împărăției veșnice. Ne împărtășim de umanitatea înviată a Domnului Hristos. Progresiv, natura noastră umană se transfigurează prin conlucrarea voinței noastre cu harul primit la Împărtășire, lucrare care conduce la diminuarea sau chiar desființarea egoismului personal și a replierii în sine însuși. Vis-a-vis-ul nostru fundamental nu mai sunt grijile materiale, ci Dumnezeu – Tată, Fiu și Duh Sfânt – pe verticală și aproapele meu pe orizontală. Dumnezeu și aproapele sunt două transcendențe nu de aceeași natură dar care ne asigură un spațiu vital, umplut de o autentică, naturală și firească raportare. Rămânem în felul acesta într-o relație dinamică, permanent înnoită cu Dumnezeu și cu aproapele. Îl căutăm pe Dumnezeu și pe aproapele de fiecare dată și rămânem surprinși de noutatea neașteptată a amândurora. Dumnezeu și cel de lângă noi devin fiecare un transcendent intim și imediat. Căutăm în cel de lângă noi, de fiecare dată, chipul lui Dumnezeu reînnoit, iar prin aceasta Îl căutăm pe Dumnezeu Însuși.

Arhimandritul Vasile Vasilachi surprinde foarte bine unitatea lumii noastre în Dumnezeu. *„Pentru noi oamenii există un trecut, un prezent și un viitor sub acoperământul veșniciei. (...) Trecutul are o bază divină de creație, încât prezentul și viitorul se sprijină pe aceste brațe eterne ale Dumnezeirii, sub acoperământul veșniciei. Pentru noi creștinii, viitorul nu este o sfărâmare și nici o pulverizare în neființă, ci avem un paradis al începutului și un rai al viitorului. E un început de eternitate și o veșnicie de viitor de Dumnezeu. Noi nu pășim aici, în prezent sau în viitor, într-un abis, ci intrăm într-o grădină a Raiului.”⁵*

Creștinul are o viziune plină de nădejde dar și realistă; el știe că la baza creației stă un act divin, că drumul între început și sfârșit, care trece prin trecut, prezent și viitor, stă sub semnul veșniciei dumnezeiești, care poate face din lumea noastră actuală o grădină a Raiului. Biserica este grădina Raiului care ne surprinde de fiecare dată.

² Pr. Prof. Dumitru Stăniloae. *Spiritualitate și Comuniune în Liturghia Ortodoxă (ed. II)*. Ed. IBMBOR: București 2004, p 9

³ *Teologia Dogmatică Ortodoxă (vol 3 / ed a-III-a)*. Ed. IBMBOR: București 2003, p 86

⁴ *ibidem* p 85-86

⁵ Arhimandrit Dr Vasile Vasilachi. *Sub acoperământul veșniciei*. Ed. Cuvântul Vieții - Colecția Teologică: BookMasters, Inc. Ashland (OH) USA 1995, p 9-10

Iubiți frați și surori în Domnul,

Suntem în *Anul omagial al pastorației părinților și copiilor și în Anul comemorativ al filantropilor români*. Sunt două teme cu semnificație deosebită pentru noi ca Biserică.

Familia a fost și rămâne celula fundamentală a Bisericii și societății noastre. În familie sunt învățate primele rudimente ale vieții și în cadrul ei sunt transmise și întărite valori creștine și umane, precum: credința, nădejdea, dragostea față de Dumnezeu și față de aproapele, bunătatea, răbdarea, înțelegerea, fapta bună, ajutorul, etc. Trebuie să ne amintim că Dumnezeu este Părintele nostru al tuturor. Sfânta Treime – Tatăl, Fiul și Sfântul Duh - este modelul de urmat în felul nostru de a activa paternitatea sau calitatea de fiu sau fiică. Dincolo de ideologii și curente la modă rămâne o tradiție de două ori milenară a familiei creștine în Biserică, pe care trebuie să o cercetăm și de la care să ne inspirăm.

Filantropia este esențială vieții noastre creștine. Să ne gândim că primul care este „*Milostiv și Iubitor de oameni*”⁶ este Dumnezeu. Posibilitatea mântuirii noastre ne-a fost acordată de Dumnezeu prin Fiul Său. Filantropia noastră își are rădăcina și este prelungirea filantropiei lui Dumnezeu. Aceasta înseamnă grija față de cei mai fragili și în vârstă, față de cei cu mai puține mijloace materiale decât noi, față de cei străini, etc. Lumea a avut și va avea întotdeauna nevoie de filantropie.

Astăzi, când suntem la un moment de răscruce, datorită încercării pandemiei cu care ne confruntăm, să-l cercetăm pe Dumnezeu și să cercetăm faptele noastre pentru a înțelege ce este de făcut și ceea ce noi n-am făcut bine și care să fi contribuit la această suferință a întregii societăți. Să ne adăugăm și noi tuturor celorlalți prin rugăciune, post și faptă bună la efortul de a învinge dușmanul nevăzut al bolii și morții, știind că Ultimul și cel mai mare Vindecător și Biruitor al bolii și morții este Dumnezeu.

Cu ocazia Praznicului Învierii Domnului, să dăm slavă lui Dumnezeu pentru toate binefacerile Sale! Vă doresc tuturor, în această perioadă de încercare, mângâiere, sănătate, pace și binecuvântare întru Iisus Hristos Domnul nostru!

HRISTOS A ÎNVIAT!

Al vostru frate întru Domnul,
† IOAN CASIAN

Saint-Hubert/Montreal 2020

⁶ „Că milostiv și iubitor de oameni Dumnezeu ești și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor” (Ecfonis de la Sfânta Liturghie).